

**DISCURS DEL RECTOR DE LA UPF,
JOSEP JOAN MORESO,
AMB MOTIU DE LA INAUGURACIÓ DEL CURS 2011-2012**

Auditori del PRBB. 27 de setembre del 2011

Secretari d'Universitats i Recerca,
Presidenta del Consell Social de la UPF,
Secretari general de la UPF,
Directors generals d'Universitats i Recerca,
Secretari general del Consell Interuniversitari de Catalunya,
Gerent de l'Institut Municipal d'Educació,
Membres del Consell de Direcció,
Representants d'altres universitats,
Professora Nilüfer Göle,
Membres de la comunitat universitària,
Amigues i amics,

Comencem aquest curs amb una sensació agredolça. És indiscutible que la Universitat Pompeu Fabra, ara que enceta el seu vint-i-dosè curs, té raons per sentir-se orgullosa d'allò que s'ha aconseguit en aquests anys gràcies a l'esforç de tots, dels pioners i dels nouvinguts. Ara fa gairebé un

any vam aconseguir el segell de Campus d'Excel·lència Internacional per al nostre projecte Icària Internacional; som la segona universitat espanyola que ha aconseguit fons del setè programa marc de la Unió Europea; l'èxit obtingut en les convocatòries internes i externes per atreure talent és destacable: tenim 36 investigadors ICREA, hem tingut 80 investigadors Ramón y Cajal durant tots aquests anys de duració del programa i comptem amb 22 recercadors distingits amb una *starting* o *advanced grant* del European Research Council; enguany, la demanda d'estudiants per ingressar als nostres graus ha més que doblat l'oferta; hem creat la Barcelona School of Management per fer-nos més forts en la formació de postgrau en aquest àmbit i, en definitiva, els nostres postgraus i doctorats i els nostres grups de recerca gaudeixen d'un creixent reconeixement internacional. Tampoc no podem deixar d'esmentar el fet que el proper juny graduarem els nostres primers estudiants provinents dels nous plans d'estudis adaptats a l'EEES, el resultat d'una complexa i exigent tasca que cal agrair als nostres professors, estudiants i PAS. No fa gaire, una investigadora ICREA que s'ha incorporat a la nostra Universitat procedent de la Universitat de Cambridge em deia que ella, que és filòsofa, havia sentit com alguns estudiants de grau del seu College deien que el millor lloc per fer un postgrau en economia a Europa era la UPF: no està malament que això ho diguin els estudiants de la Universitat que un dia fou la de John Maynard Keynes i Piero Sraffa. Malauradament això ocorre enmig d'aquesta crisi econòmica tan aguda que estem vivint. Portem dos anys de recessió, l'economia no vol créixer i el nombre de desocupats ha arribat a límits preocupants. Això ha provocat la política de contenció i reducció pressupostària del govern de la Generalitat i que en el cas de les universitats s'ha concretat en una reducció de la subvenció superior al

15%. El 15% és molt; és molt àdhuc per a nosaltres que havíem aprovat un pla de sostenibilitat econòmica ara farà un any, conscients del que el futur ens deparava. Hem hagut de prendre decisions doloroses perquè afecten les persones: un replantejament de la contractació dels professors associats que els ha reduït els ingressos que obtenien de la universitat, una política amb el personal d'administració i serveis de contenció absoluta amb la qual algunes places ocupades de manera interina no s'han pogut mantenir, la disminució –de vegades al mínim– dels serveis que prestàvem a l'agost, a les vacances de Nadal, en alguns campus els caps de setmana i a la nit. La comunitat s'ha comportat amb enteresa i altura de mires en aquestes circumstàncies. Però vull fer notar una cosa que em sembla rellevant: gràcies a la contractació que permeten els fons de recerca aconseguits pels nostres investigadors, en termes nets, a la UPF no s'han destruït llocs de treball, sinó que ben al contrari se n'han creat.

Perquè el que ens cal, tothom ho repeteix però sense treure'n les conseqüències, és crear ocupació de major qualitat, de més valor afegit. A la compareixença al Parlament que vam fer els rectors de les universitats catalanes el mes de juliol passat, ho vaig dir en aquests termes que vull repetir ara: les universitats no som part del problema, som part de la solució.

Sé que les urgències del govern de la Generalitat són moltes: a mi, com a tothom, se m'encongeix l'ànima quan sento que es tanquen tals o tals serveis hospitalaris o que es suprimeixen tants mestres i professors de secundària de les aules d'acollida. És clar que, per dignitat com a país, hem de mantenir la capacitat de tenir cura dels nostres malalts, de la

nostra gent gran, de l'educació dels nostres infants. Però les universitats són també part del moll de l'os d'una societat avançada i encara estem molt lluny de dedicar-hi la part del PIB que hi dediquen els països als quals volem assemblar-nos. Hem de fer que aquesta crisi econòmica no aturi el desenvolupament que les universitats catalanes han tingut durant la darrera dècada, la dècada prodigiosa de la recerca a Catalunya, que va fer que la producció científica de les universitats i dels centres de recerca catalans superés a Finlàndia i es posés prop d'Holanda.

Per això, els rectors hem demanat al Govern que faci un esforç més per les universitats. Potser no l'ha de fer només el Govern. En aquest moment de crisi són molt importants dues coses: polítiques contundents per no deixar caure els més desvalguts i una contribució econòmica més alta dels qui estan millor. Això, en el nostre cas, vol dir millors polítiques de beques per garantir un accés més igualitari a la universitat i una contribució més alta, directament o indirectament, dels qui tenen més.

Una altra cosa que la UPF, jo mateix tantes vegades, reclama de manera persistent i continuada és que es tinguin més en compte, a l'hora de distribuir els recursos entre les universitats, els resultats obtinguts tant pel que fa a la docència i a la recerca, com pel que fa a la seriositat i eficàcia amb la qual estem duent a terme les nostres polítiques d'austeritat. En aquest moment que hem de demanar sacrificis importants a la nostra comunitat universitària sense saber-ne la fi, sense cap horitzó clar, és precís que almenys sapiguem que el nostre govern serà sensible al grau de compliment dels objectius que ens marquem i que no acabarà tractant tothom per igual, amb independència del seu

esforç. Necessitem aquesta convicció per continuar avançant per aquest camí amb determinació i sense defallir.

Algunes vegades s'ha dit que aquesta crisi econòmica no és només econòmica, sinó que recolza sobre una crisi més profunda de les societats occidentals. No estic en condicions, i menys en una inauguració de curs, de pronunciar-me sobre aquesta hipòtesi. Nogensmenys, és clar que el més important que ha succeït els darrers mesos en el nostre entorn ens ha ocupat i preocupat menys del que caldria. Em refereixo al que ja coneixem, i així quedarà als llibres d'història, com *la primavera àrab*. És a dir, l'intent de les poblacions de molts dels països de la riba sud de la Mediterrània de derrocar els seus governs autoritaris, reclamant llibertat i democràcia. És un bell ideal que la democràcia que va néixer a la riba d'aquest mar, fa dos mil cinc-cents anys, s'estengui per totes les terres que banya. Hem convidat la professora Nilüfer Göle a impartir avui la lliçó inaugural com el començament d'un seguit d'activitats que ens han de fer més conscients del moment cabdal que estem vivint. Al cap i a la fi, fa només quaranta anys que molt pocs països de la Mediterrània eren democràcies.

La professora Göle ens recorda que no hi ha només una manera de viure en democràcia i de respectar i honorar els drets humans al món. Ben al contrari, com ella ens ensenya, nosaltres també hem d'estar disposats a comprendre que el nostre és només un dels modes possibles de viure en una societat de persones lliures i iguals. Això requereix de tots nosaltres una disposició a renunciar als prejudicis que ennuvolen la nostra capacitat de veure les coses amb claredat. No és fàcil renunciar-hi i menys quan són compartits: és indiscutible que hi ha una lectura

excessivament cristiana, blanca, masculina, burgesa dels drets humans; d'aquesta lectura hem d'aprendre a desprendre-nos-en. Si fóssim capaços col·lectivament de recórrer aquest camí, segurament tindriem més fortalesa cívica també contra les crisis econòmiques.

Hem de ser capaços de canviar algunes de les bases que suporten els nostres valors per esdevenir interlocutors de les noves democràcies que es dibuixen a l'horitzó. Ells ho esperen. No fa tant, quan nosaltres sortíem de la nit serrada de la dictadura franquista, volíem ser i viure com els francesos, com la resta d'uropeus. Ells ara volen viure com nosaltres. Tenim el deure d'escoltar-los i d'ajudar-los a aconseguir-ho. Ho diré molt millor amb el títol d'un gran escriptor i assagista en llengua castellana, Rafael Sánchez Ferlosio, "Mientras no cambien los dioses nada habrá cambiado".

Bé, si els déus coneguessin l'obra pictòrica de Perico Pastor, a la qual ara s'afegeix el cartell de la nostra inauguració, aquesta lluminosa fragilitat dels objectes i dels cossos que comunica sempre alegria, llavors canviarien; n'estic segur.

Declaro inaugurat el curs acadèmic 2011-2012 a la Universitat Pompeu Fabra.

Moltes gràcies.